

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

תרומות פרק ח'

שלום" – כשהוא שלם, ולא כשהוא חסר.
והלכה כרבי יהושע

וכולם שהיתה תרומה בתוך פיהם – רבי אליעזר אומר יבלעו, ורבי יהושע אומר יפלוטו.

וכולם - עבד ואשה שאכלו מתחילה בהיתר, כהא דאמר רבי אליעזר דיבלעו. אבל בן גרושה או בן חלוצה דמעולם לא אכלו בהיתר מודה רבי אליעזר דיפלוט, מידי דהנה א"טמא הייתה" או "טמאה היתה התרומה" קודם שנתנה לתוך פיו, דמודה רבי אליעזר דיפלוט.

אמרו לו "נטמאת" ו"נטמאת תרומה" – רבי אליעזר אומר יבלע, ורבי יהושע אומר יפלוט.

"טמא הייתה" ו"טמאה היתה תרומה", או נודע שהוא טבל, ומעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו, או שטעם טעם פשפש לתוך פיו – הרי זה יפלוט.

או שטעם טעם פשפש - שרץ, כשמוליין אותו ייחוד מאוס ביותר, והוא מצוי בפתלים ובמיטות, וקורין לו בערבי בק"י ובלעז צימיצ"א. והלכה כרבי יהושע.

היה אוכל באשכול ונכנס מן הגינה לחצר – רבי אליעזר אומר יגמור, ורבי יהושע אומר לא יגמור.

היה אוכל באשכול - תלש אשכול מגפן שבגינה, והיה אוכל והולך עד שנכנס לחצר, ויחצר קובעת למעשר, ואפילו אכילת עראי אסורה עד שיתרום ויעשר.

תרומות פרק ח'

האשה שהיתה אוכלת בתרומה, ובאו ואמרו לה "מת בעליך" או "גרשך", וכן העבד שהיה אוכל בתרומה, ובאו ואמרו לו "מת רבך" או "מכרך לישראל" או "נתנך במתנה" או "עשאך בן חורין", וכן פהן שהיה אוכל בתרומה, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה – רבי אליעזר מחייב קרן וחומש, ורבי יהושע פוטר.

האשה - בת ישראל הנשואה לכהן.

מת רבך - וירשו בן בתו מישראל, או בתו הנשואה לישראל.

פהן שהיה אוכל בתרומה ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה - ופסול מלאכול בתרומה.

רבי אליעזר מחייב קרן וחומש - בכולהו.

ורבי יהושע פוטר - בגמרא מוקי לה דוקא באוכל תרומת חמץ בערב פסח, מפני שזמנו כהול, שהשעה דחוקה ועומד לבער החמץ של תרומה. והלכה כרבי יהושע.

היה עומד ומקריב על גבי המזבח, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה – רבי אליעזר אומר כל הקרבנות שהקריב על גבי המזבח פסולים, ורבי יהושע מכשיר.

ורבי יהושע מכשיר - דכתיב (דברים ל"ג יב) "ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה" – אפילו חלל שבו, פועל ידיו תרצה.

נודע שהוא בעל מום, עבודתו פסולה.

נודע שהוא בעל מום עבודתו פסולה - אף לרבי יהושע, דכתיב (נמדנר כ"ח יב) "את בריתי

תרומות
פרק ח'

רבי אליעזר אומר יגמור - לא שיאכל בְחֶצֶר. אלא יצא חוץ לחצר ויגמור לאכול האשכול בגינה.

לא יגמור - ואפילו בגינה, עד שיעשר.

חשיכה לילי שבת - רבי יהושע אומר יגמור, ורבי אליעזר אומר לא יגמור.

חשיכה לילי שבת - והנה אוכל אכילת עראי, ושבת קובעת למעשר, ואפילו אכילת עראי אסורה.

יגמור - למוצאי שבת, אבל בשבת עצמו מודה דאסור.

לא יגמור - אפילו למוצאי שבת, עד שיעשר. והלכה כרבי יהושע.

ח יין של תרומה שנתגלה, ישפד, ואין צריך לומר של חולין.

ישפד - ואין כאן משום איבוד תרומה מפני שאסור לשותתו, שמא שתה ממנו נחש.

שלשה משקין אסורים משום גלוי: המים והיין והחלב, ושאר כל המשקין מותרים.

ושאר כל המשקים מותרים - שאין נחש שותה מהן. אלא שהדבש והציר והמורקיס ושומים כתושים, כל אלו הוזכרו בגמרא לאסור, שהנחש שותה מהן.

כמה ישהו ויהיו אסורין? כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה.

כמה ישהו - כמה יעמדו מגולין.

הרחש - הנחש, ולפי שהולך על גחונו קרוי רחש, שאינו נראה כמהלך אלא כרוחש ומתנענע.

ממקום קרוב - פירשו בו (מולין:) כדי שיצא מתחת אוזן הפלי וישתה ויחזור לחורו.

ח שיעור המים המגולין, כדי שתאבד בהם המרה.

שיעור המים - להיות אסורים משום גלוי.

כדי שתאבד בהן מרה - אם היו מרובים כל

תרומות
פרק ח'

כך עד שארס הנחש יפסד ויאבד בהן, אין בהן משום גלוי. ויודעין היו כמה ארס הנחש מטיל בפעם אחת.

מרה - הארס שהנחש מטיל קרוי מרה.

רבי יוסי אומר בכלים כל שהן, ובקרקעות ארבעים סאה.

בכלים כל שהן - אפילו מרובין כל שהן יש בהן משום גלוי כשהמים בכלים.

ובקרקעות עד ארבעים סאה - יש בהם משום גלוי, טפי מהכי אין בהן משום גלוי, שהארס מתבטל בהם. ואין הלכה כרבי יוסי.

ומעין המושף, אפילו כל שהוא אין בו משום גלוי.

ומים מגולים, כשם שאסור לשותתן, כך אסור להשקותן לבהמתו, ולרחוץ בהן פניו ידיו ורגליו, ולגבל בהן את הטיט, ולהשתמש בהן בשום תשמיש.

ו ניקורי תאנים וענבים וקישואין והדלועין והאבטיחים והמלפפונות, אפילו הם כפר, אחד גדול ואחד קטן, אחד תלוש ואחד מחובר - כל שיש בו ליחה, אסור.

ניקורי תאנים - תאנה שנראה בה ניקור, אסור, שמא ניקר בה נחש והטיל בה ארס.

אפילו הן כפר - כלומר: שהן גדולים הרבה והניקור מצד אחד, לא יאמר "הוא אכל מצד אחד, אני מצד אחר".

כל שיש בו ליחה - הארס מתערב עם הליחה ומתחלחל בכלו. אבל בדבר גבש, חותך את הניקור ואוכל את השאר.

ונשוכת הנחש אסורה, מפני סכנת נפשות.

ונשוכת הנחש - בהמה שנשכה נחש ושחטה, אסורה, שהארס מתחלחל בכל גופה.

ז המשמרת של יין, אסורה משום גלוי, ורבי נחמיה מתיר.

משמרת של יין - אף על גב שהפלי התחתון

תרומות
פרק ח'

מכוסה במשמרת, יש בו משום גלוי, שהאָרס עובר דרך המשמרת והולך לכלי התחתון. ורבי נחמיה מתיר - לפי שהאָרס צף ואינו עובר. ואין הלכה כרבי נחמיה.

ח חבית של תרומה שגולד בה ספק טומאה - רבי אליעזר אומר אם היתה מונחת במקום התורפה, נניחנה במקום המוצנע, ואם היתה מגולה, יכסנה.

ספק טומאה - כגון שתי חביות ברשות היחיד, ונגע שרץ באחת מהן ולא ידיע להי מנייהו, ושתיהן תלויות.

במקום התורפה - מקום של הפקר, ועומדת לפסד שם.

נניחנה במקום המוצנע - דעדין מוזקה על שמירתה, דכתיב (ממזכר י"ח ט) "את משמרת תרומותי" - בשתי תרומות הכתוב מדבר, אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה, דתרווייהו בעו שימור.

ורבי יהושע אומר אם היתה מונחת במקום המוצנע, נניחנה במקום התורפה, ואם היתה מכוסה, יגלנה.

רבי יהושע אומר וכו' - דסבר "תרומתי" כתיב בלא וי"ו, ויש אם למסורת.

רבן גמליאל אומר אל יחדש בה דבר.

אל יחדש בה דבר - שאין צריך לשמרה, ואף אסור לגרום לה טומאה. והלכה כרבן גמליאל.

ט חבית שנשברה בגת העליונה, והתחתונה טמאה - מודה רבי אליעזר ורבי יהושע שאם יכולים להציל ממנה רביעית בטהרה, יציל.

בגת העליונה - מקום שעוצרים שם.

והתחתונה - בור על פני הגת שהיין יורד לתוכו.

טמאה - חולין טמאים יש בה, וראויין לו בימי טומאתו, או למי שאינו אוכל חולין בטהרה, ואם תיפול לתוכו התרומה הנה ליה מדומע

תרומות
פרק ח'

טמא, ואף לפה לא חזיא.

שאם יכולים להציל ממנה רביעית - אם יכול לתזר אחר כלים ולהציל ממנה רביעית בטהרה קודם שתד כולה ותיטמא.

יציל - יתזר אחר כלים ויציל. ואף על פי שבתוך כף שיחזר אחר כלים תרד מן התרומה לחולין שבתחתונה ויפסדו החולין, לא יטמא התרומה בידים להציל החולין, כיון שיכול להציל ממנה רביעית הלוג בטהרה, שהוא דבר חשוב.

ואם לאו, רבי אליעזר אומר תרד ותיטמא, ואל יטמאנה בידיו.

ואם לאו - שלא ימצא כלי טהור, וסוף סוף כולה לטומאה אזלא, בהא פליגי, דרבי יהושע סבר יטמאנה ביד להציל את החולין, כדקתני סיפא "ועל זו ועל זו אמר רבי יהושע וכו'". ורבי אליעזר סבר אף על גב דסוף סוף כולה לטומאה אזלא, לא יטמאנה ביד להציל החולין. ואין הלכה כרבי אליעזר.

י וכן חבית של שמן שנשפכה - מודה רבי אליעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה, יציל, ואם לאו, רבי אליעזר אומר תרד ותבלע, ואל יבלענה בידיו.

וכן חבית של שמן - טהורה שנשפכה, וכולה הולכת לאיבוד, פליגי כדלעיל.

ולחכי קתני גבי שמן שנשפכה ולא נקט כמו גבי יין, משום דבחבית של שמן שנשברה בגת העליונה ובתחתונה חולין טמאים, מודה רבי אליעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל, ואם לאו תרד ואל יטמאנה ביד, משום דשמן ראוי להדליק, ולא חשו להפסד מועט.

וכיין נמי לא נחלקו אלא בוקא בדאיכא בתחתונה פחות ממאה חולין, שנעשין החולין כולן מדומע ואיכא הפסד, אבל אי איכא מאה חולין כולהו מודו דאל יטמאנה ביד, משום דליכא הפסד.

תרומות

פרק ח'

יא וְעַל זֶה וְעַל זֶה אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ: לֹא זֶה הִיא תְרוּמָה וְשֹׁאֵנִי מוֹזְהֵר עָלֶיךָ מִלְטַמְאָה, אֲלֵא מִלְאָכְלָה.

ובל תטמאה פיצד? הִיָּה עוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמִקְוֹם וּכְפָרוֹת שֶׁל תְרוּמָה בְּיָדוֹ, אָמַר לוֹ נְכַרִּי "תָּן לִי אַחַת מִהֵן וְאֵטַמְאָה, וְאִם לֹא, הֲרִי אֲנִי מִטַּמְאָה אֶת כּוֹלָה" – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר יִטְמָא אֶת כּוֹלָה, וְאֵל יָתֵן לוֹ אַחַת מִהֵן וְיִטְמָא, רַבִּי יְהוֹשֻעַ אֹמֵר יִנִּיחַ לְפָנָיו אַחַת מִהֵן עַל הַסְּלַע.

עַל זֶה וְעַל זֶה - עַל זֶה שֶׁנּוֹלַד לָהּ סֶפֶק טוּמְאָה, וְעַל זֶה שֶׁהוֹלֶכֶת לְאִיבוּד, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שֹׁאֵנִי מוֹזְהֵר עַל טוּמְאָתָן. וְאוֹתָהּ שֶׁמוֹזְהֵר עָלֶיךָ בַּל טַמְאָה, פִּיצֵד? הִיָּה עוֹבֵר וְכוּ', דְקָאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ יִנִּיחַ לְפָנָיו אַחַת עַל הַסְּלַע כְּדֵי שֶׁלֹא יִגְרוֹם טוּמְאָה לְאַחֲרוֹת, וְאִם אוֹתָהּ אַחַת יִנִּיחַ עַל הַסְּלַע וְלֹא יִתְנַנֶּה בְּיָדוֹ, שֶׁלֹא יִטְמְאָנָה בְּיָדָיו. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻעַ.

יב וְכֵן נָשִׁים שֹׁאֲמְרוּ לָהֶם נְכַרִּים "תָּנוּ אַחַת מִמֶּם וְנִטְמְאָה, וְאִם לֹא, הֲרִי אֲנִי מִטַּמְאִים אֶת כּוֹלָכֶם" – יִטְמְאוּ אֶת כּוֹלָן, וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל.

תָּנוּ לָנוּ אַחַת מִמֶּם - שְׂרוּצִים לְבוֹא עָלֶיךָ בְּאוֹנֵס.

יִטְמְאוּ כּוֹלָן - דָּאִין דּוֹחִים נֶפֶשׁ מִפְּנֵי נֶפֶשׁ. וּבְהָא מוֹדוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ.

